

Identiteitsnotitie

Formele vaststelling

Voorgenomen besluit bestuur op:	14 september 2011
Instemming verkregen van de MR op:	26 september 2011
Definitief goedgekeurd door het bestuur van De Viermaster op:	27 september 2011

1. Inleiding

Voor u ligt de identiteitsnotitie van de Vereniging Voor Protestants Christelijk Onderwijs “De Viermaster” in Ederveen. Na een uitgebreid proces van voorlichting door de Besturenraad, de organisatie van het christelijk onderwijs, en besprekingen op verschillende niveaus in de Vereniging is deze notitie tot stand gekomen.

Deze notitie is een praktische uitwerking van de grondslag van de Vereniging zoals deze in de statuten is vastgelegd. t.a.v. de christelijke identiteit van de Vereniging. Deze grondslag (zie pag. 9) heeft in deze notitie “handen en voeten” gekregen.

Deze notitie geeft aan wat het bestuur van “De Viermaster” belangrijk vindt voor het vormgeven van de christelijke identiteit van de Vereniging.

De notitie is kaderstellend voor de christelijke identiteit van de scholen die behoren tot “De Viermaster”. De acht scholen liggen in de dorpen Ederveen, Elst, Overberg, Renswoude en Scherpenzeel.

Iedere school heeft, binnen de kaders die het bestuur in deze notitie heeft vastgelegd, de ruimte om eigen accenten te geven aan de invulling van de christelijke identiteit op schoolniveau. Het bestuur benadrukt hiermee dat er recht gedaan kan worden aan de christelijke identiteit van een school die in een lange historie is opgebouwd in een gemeenschap.

Elke school stelt daarom een eigen identiteitsnotitie op aan de hand van de kaders die het bestuur in deze notitie heeft gesteld. De notities van de scholen worden door het Viermasterbestuur goedgekeurd en vastgesteld.

Bij een eerste bestuursbenoeming ondertekent een nieuwbenoemde werknemer een benoemingsbrief met daaraan gekoppeld de bestuurlijke identiteitsnotitie.

Ieder jaar wordt de identiteitsnotitie geëvalueerd in een bestuursvergadering en in een vergadering van het directeurenoverleg.

Het bestuur zal de adviezen die in deze notie staan in de komende jaren uitwerken.

We hopen dat deze notitie er toe zal bijdragen dat het christelijk onderwijs op de scholen aan de kinderen bevordert en bewaard zal worden.

Het bestuur wenst het personeel dat op de scholen werkzaam is Gods zegen toe in het uitdragen van de christelijke identiteit van de school.

Ederveen, september 2010,
Het bestuur

2. VPCO De Viermaster

VPCO De Viermaster is een jonge schoolvereniging, ontstaan op 1 augustus 2006 na een fusie tussen vier schoolbesturen met in totaal acht protestants-christelijke basisscholen waarop 1900 leerlingen onderwijs ontvangen in de plaatsen Elst, Ederveen, Overberg, Renswoude en Scherpenzeel. De vereniging heeft een bestuursbureau in Ederveen, het bestuur functioneert op hoofdlijnen en er is – na een interim-periode – per 1 maart 2007 een algemeen directeur aangesteld. Tijdens het fusieproces – dat gekenmerkt werd door een groot vertrouwen in elkaar dat is ontstaan in de daarvoor bestaande federatieve samenwerking – is uitgebreid gesproken over de formulering van de grondslag van de nieuwe vereniging en over het personeelsbeleid en de aspecten inzake mobiliteit. De grondslag van de vereniging is unaniem vastgesteld. Er is in die tijd minder gesproken over de uitwerking van identiteit in de praktijk van de verschillende verenigingen en hun scholen.

Nu, enig jaren nadat de fusie feitelijk tot stand is gekomen, ontstaat wel de behoefte om over identiteit en verschillende aspecten – zoals de verdere uitwerking van het aanstellingsbeleid van personeelsleden, de wijze waarop je vanuit de grondslag op de scholen vorm geeft aan de eigen identiteit en deze beleeft – te spreken. Het gaat hierbij in eerste instantie over het vormgeven van de christelijke identiteit op de scholen.

De tweede vraag is hoe we omgaan met de diversiteit tussen de verschillende protestants-christelijke scholen. Aan de ene kant vormt het christelijke karakter van de vereniging de onderlinge verbinding, aan de andere kant zijn er dus ook verschillen. Concreter spreken we dan over de vraag of leerkrachten uit alle kerkelijke richtingen benoemd kunnen worden, of het dragen van bepaalde kleding wel de juiste indruk geeft aan nieuwe ouders, de vraag naar de waarden die je doorgeeft en vooral de vraag wat nu werkelijk van belang is als je een christelijke school(vereniging) wilt zijn. Soms wordt een bepaalde spanning ervaren tussen het willen behouden van wat er was en het mee kunnen bewegen vanwege de maatschappelijke veranderingen.

De kerkelijke gemeentes in de diverse dorpen hechten aan het bestaan van het christelijk onderwijs. De wijze waarop de school een relatie met de kerk heeft, is verschillend.

Tot slot speelt de vraag hoe je als bestuur op hoofdlijnen in deze situatie op een goede manier functioneert. Je wilt de mensen die bij de vereniging betrokken zijn aan je binden, alleen door de gekozen governance-structuur van een bestuur op hoofdlijnen kun je je niet meer met alle zaken bezighouden. Het bestuur houdt zich vooral bezig met het strategisch beleid, wat door de algemeen directeur in tactisch beleid wordt vertaald en door de schooldirecteuren wordt geoperationaliseerd.

Om al deze vragen op een integrale en op elkaar afgestemde manier aan de orde te kunnen stellen in een open proces heeft het bestuur in april 2008 aan de Besturenraad, de organisatie van het christelijk onderwijs, gevraagd om een traject te ontwerpen waarbij op de verschillende niveaus van de schoolvereniging en de scholen op een positieve en inspirerende manier over het vormgeven van de identiteit wordt gesproken.

Daarbij is er voor gekozen om allereerst een proces op verenigingsniveau aan te gaan in het schooljaar 2008-2009 om vervolgens in 2009-2010 een proces op schoolniveau te gaan hanteren. Deze kaderstellende identiteitsnotitie, dat als groeidocument gedurende dit proces functioneert, kan als de neerslag van al deze activiteiten worden gezien en vormt het uitgangspunt voor het identiteitsbeleid van zowel de vereniging als van de scholen in de komende jaren.

3. Enkele hoofdlijnen

In dit hoofdstuk gaan we in op een aantal hoofdlijnen. Allereerst betreft dit de visie op identiteit als beantwoording van de vraag waar DE VIERMMASTER voor staat. In de betreffende paragraaf 2.1 schetsen we daartoe allereerst wat we precies onder identiteit verstaan om vervolgens in 2.2 de uitgewerkte visie van DE VIERMMASTER te beschrijven, waarmee de visie voor de komende jaren wordt verwoord.

In paragraaf 2.3 wordt verwoord wat dit betekent voor de vormgeving van de bestuurlijke omgeving.

2.1 Identiteit

Onder identiteit (volgens het woordenboek: 'dat wat eigen is aan de persoon') wordt alles verstaan, waaraan de school herkenbaar is. Daarmee wordt dus niet alleen de levensbeschouwelijke identiteit in engere zin (het meest herkenbaar aan de lessen godsdienstige vorming, het vieren van christelijke feesten, het bidden en het zingen) bedoeld. Dit wordt wel de *smalle identiteit* genoemd.

Bij identiteit houden wij dit begrip in de volle breedte in ogenschouw, waarbij er een onderlinge relatie bestaat tussen de levensbeschouwelijke, de pedagogische en de onderwijskundig-organisatorische kwaliteit van de scholen: de *brede identiteit*.

Onder identiteit verstaan we derhalve al datgene wat de school tot déze specifieke, c.q. christelijke school maakt.¹ Bij deze visie op integrale identiteit hanteren we de volgende indeling met de daarbij genoemde aandachtspunten:

1. *Levensbeschouwelijke dimensie*

- 1.1. Het vertellen van verhalen uit de Bijbel en het lezen uit de Bijbel² ;
- 1.2. Het zingen van psalmen en andere christelijke liederen;
- 1.3. Het beginnen en eindigen met gebed van de schooldag;
- 1.4. Het belichten van bijbelse thema's, zoals liefde, barmhartigheid, vergeving;
- 1.5. Het vieren van christelijke feesten;
- 1.6. Het actief bijdragen aan acties voor bijvoorbeeld hulporganisaties;
- 1.7. Omgang met andere godsdiensten.

2. *Pedagogische dimensie*

- 2.1. De houding van alle betrokkenen, zowel leerkrachten als leidinggevenden;
- 2.2. De respectvolle omgang met anderen;
- 2.3. De overdracht van waarden en normen, zoals respect voor ieder mens, plant en dier; betrokkenheid op de nood in de wereld; kritiek kunnen ontvangen; zelfdiscipline; kunnen genieten van het goede;
- 2.4. De zorg voor elke leerling, die als uniek mens wordt gezien (passend onderwijs);
- 2.5. Het beleid ten aanzien van belonen en straffen;
- 2.6. De wijze waarop de school een veilige school is. Hierbij kan gedacht worden aan het voorkomen van geweld en pesten. Tevens aan voorzieningen als ontruimingsplan, huisregels, klachtenregeling, registratie van ongelukken en het voorkomen daarvan.

¹ Zie: Wolff, Anneke de. *Identiteit in uitvoering. De christelijke school in discussie*. Uitgeverij Meinema, Zoetermeer 2002.

² Voor het bijbellezen met de leerlingen gebruiken we de Statenvertaling (editie 1977, de zgn. Tukkersversie) en in groep 8 de eigen gekozen vertaling. We oriënteren ons op de mogelijkheid van het gebruik van de herziene vertaling.

3. Onderwijskundig-organisatorische dimensie

- 3.1. De keuze van lesmateriaal, waarbij de levensbeschouwelijke en pedagogische identiteit – zoals voor de school vastgesteld – meewegen;
- 3.2. De inrichting van het onderwijsleerproces in de klas;
- 3.3. Het gebruik van verschillende werkvormen (individueel, groepjes, klassikaal).
- 3.4. De wijze waarop het contact met de ouders wordt georganiseerd.
- 3.5. De wijze waarop er in de school leiding wordt gegeven.
- 3.6. De wijze waarop er wordt vergaderd en er besluiten worden genomen.
- 3.7. Het organiseren van gemeenschappelijke activiteiten, zoals vieringen.

2.2 Keuze voor een bepaalde identiteit

De keuze voor een bepaald type christelijke school willen we hier nader uitwerken aan de hand van de volgende beschrijving³. Deze indeling rangschikt een aantal typen christelijke scholen, zoals de zuilschool (reformatorisch), de open protestants-christelijke, de christelijke ontmoetingschool en de interreligieuze school.

Voor de beschrijving in deze identiteitsnotitie is het schema van Miedema enigszins vereenvoudigd. Miedema onderscheidt allereerst een vijftal dimensies, waaraan scholen zijn te herkennen:

1. Het aannamebeleid van leerkrachten en toelatingsbeleid van leerlingen

Bij deze dimensie passen de termen open en gesloten.

Een open beleid betekent, dat er geen speciale (godsdienstige) eisen aan leerlingen of leerkrachten worden gesteld om tot de school te worden toegelaten of te worden aangenomen.

Een gesloten beleid betekent dat er wel speciale eisen worden gesteld.

2. De wijze waarop men de eigen godsdienst waardeert

Bij deze dimensie is het volgende onderscheid⁴ te maken, t.w.

- a. *De exclusiviteitsvisie*, waarbij er een maximale eigenheid aan de eigen godsdienstige traditie wordt toegekend. Dit betekent bijvoorbeeld dat men vindt dat buiten het geloof in Jezus Christus geen andere heilsweg voor mensen te vinden is.
- b. *De inclusiviteitsvisie*, waarbij men erkent dat ook op andere manieren en wellicht in andere religies tekenen van Gods openbaring zijn aan te treffen.
- c. *De pluraliteitsvisie*. Deze visie gaat verder dan binnen de meeste christelijke scholen geaccepteerd zal worden. Hij wordt namelijk gekenmerkt door een wederzijdse religieuze communicatie, waarbij in dialoog wordt gezocht naar de waarheid.

3. De visie op de onderwijstraditie

Deze dimensie wordt gekenmerkt door de volgende uitersten:

- a. *Scholingsvisie*, wat inhoudt dat de kinderen objectief vastgestelde kennis wordt overgedragen. Het gaat hierbij om de overdracht van kennis en vaardigheden.
- b. *Vormingsvisie*, waarbij kennis niet objectief is, maar cultureel en mensafhankelijk is. Het gaat erom de leerling te maken tot een adequaat deelnemer aan de cultuur.

³ Zie: Miedema, S., pag. 150 e.v. in: Hermans, C.A.M. en J.P.A. van Vugt (1997). *Identiteit door de tijd. Reflectie op het confessionele basisonderwijs in een gesecculariseerde en multiculturele samenleving*. Den Haag: ABKO/Nijmegen: Katholiek Studiecentrum.

⁴ Zie hiervoor ook: Hardeveld, G. (2003). *Bijzonder Bekwaam. Keuzeprocessen van leraren voor identiteitsversterkende beroepsbekwaamheden in het protestants-christelijk basisonderwijs*. Amerfoort: CPS.

4. De wijze waarop met leerinhouden wordt omgegaan

Te onderscheiden zijn:

- a. *De uitsluitingsstrategie*, waarbij bepaalde zaken, die niet in het eigen straatje passen, worden buitengesloten (bijvoorbeeld bepaald jeugdliteratuur of lesstof bij geschiedenis).
- b. *De gelijkwaardheidsstrategie*, waarbij wordt uitgegaan van de gelijkwaardigheid van alle culturen en de verscheidenheid positief wordt gewaardeerd.
- c. *De verscheidenheidsstrategie*, waarbij deze plurale verscheidenheid noodzakelijk geacht wordt om tot leren te komen.

5. De vorming van de persoonlijke identiteit van de leerlingen

Bij deze dimensie herkennen we de volgende uitersten:

- a. *Een enkelvoudig persoonlijkheidsconcept*, waarbij de leerlingen een geheel aan kennis en waarden en normen krijgen overgedragen.
- b. *Een meervoudig persoonlijkheidsconcept*, waarbij de leerlingen zich zo breed mogelijk op kennis en waarden en normen oriënteren.

In schema gezet komt Miedema tot de volgende indeling van schoolconcepties:

	Aanname- en toelatingsbeleid	Visie op godsdienst	Visie op onderwijs	Leerinhouden	Persoonlijkheidsvorming
<i>Gesloten school</i>	Gesloten	Exclusief	Scholing	Uitsluiting	Enkelvoudig
<i>Half open p.c. school (DE VIERMATER)</i>	Open (Iln) Gesloten (Ikr)	Exclusief	Scholing	Uitsluiting	Enkelvoudig
<i>Open prot. chr. School</i>	Open (Iln), Gesloten (Ikr.)	Exclusief of inclusief	Scholing of vorming	Uitsluiting, gelijkwaardigheid, verscheidenheid	Enkelvoudig of meervoudig
<i>Christelijke ontmoetings-school</i>	Open (Iln), Gesloten (Ikr.)	Inclusief met exclusieve 'rest'	Scholing of vorming	Gelijkwaardigheid of verscheidenheid	Enkelvoudig of meervoudig
<i>Interreligieuze school</i>	Open (Iln) Gesloten (Ikr)	Pluraal	Vorming	Verscheidenheid	Meervoudig

Grondslag van VPCO De Viermaster

De Vereniging voor Protestants Christelijk Onderwijs De Viermaster heeft als grondslag de Bijbel als het Woord van God, bron voor het geloof en hoogste norm voor leven en handelen.

De Drie Formulieren van Enigheid geven richting aan de verduidelijking van de Bijbel en de identiteit van de vereniging. Binnen dit kader is er ruimte en respect voor elkaars geloofsbeleving.

De vereniging staat voor goed werkgeverschap en bevordert dit actief door:

- een veilig en inspirerend werkklimaat;

- integraal personeelsbeleid dat stuurt op competenties, waaronder de identiteit;
- ruimte voor initiatief en inspraak.

De visie:

De vereniging staat voor kwaliteitsonderwijs en bevordert dit actief door:

- aan te sluiten bij de uniciteit van elk kind;
- evenwichtige aandacht voor het denken, het doen en het welbevinden en voor levensbeschouwelijke waarden zoals verwoord in de missie;
- onderwijs in eigen veilige woon- en leefomgeving;
- de ontwikkeling van een positief kritische sociale houding te stimuleren, van waaruit de leerling met vertrouwen de weg in de samenleving kan vervolgen.

Om kwaliteitsonderwijs en goed werkgeverschap te realiseren staat de vereniging voor:

- sturing op hoofdlijnen;
- eigenheid van de school;
- integrale verantwoordelijkheid op elk niveau;
- transparantie en openheid;
- partnerschap van ouders, binnen de kaders van de identiteit van de scholen.

Al met al betekent dit dat de scholen van DE VIERMMASTER vooral tot het concept van de **half open christelijke school** behoren. Dit betekent dat men vanuit een sterke verankering in het christelijk geloof onderwijs wil geven aan leerlingen, die behoren tot de kerkelijke achterban en daarnaast openstaat voor leerlingen waarvan de ouders de identiteit van de school respecteert. Onderwijsleermiddelen worden geselecteerd op hun gepastheid bij de identiteit van de school. Aan de zorg voor kinderen wordt, mede in het kader van passend onderwijs, veel aandacht besteed. Het pedagogisch klimaat van de school wordt gekenmerkt door een liefdevolle benadering van de leerlingen.

2.3 Besturingsfilosofie

Het bestuur van de Vereniging DE VIERMMASTER wil op hoofdlijnen besturen. Dit betekent dat zij de dagelijkse uitvoering van het geformuleerde beleid in handen legt van de algemeen directeur en de directeurs van de scholen.

Zeker op het terrein van de vormgeving van de (brede) levensbeschouwelijke identiteit beseft het bestuur dat de wijze waarop elke directeur er met zijn leerkrachten – en ouders – vorm aan geeft van groot belang is. Het bestuur wil daartoe ook zijn rol goed vervullen, namelijk om zich niet met de operationalisering van het beleid op schoolniveau bezig te houden.

De rol van het team, medezeggenschapsraad en een schoolcommissie van elke school – indien aanwezig - dienen doorslaggevend te zijn voor de wijze waarop er vorm gegeven wordt aan de levensbeschouwelijke identiteit van de school, binnen de kaders die in deze notitie worden aangereikt.

Het bestuur vindt het van groot belang dat elke school op een positieve manier werkt aan de verwezenlijking van de levensbeschouwelijke identiteit in deze tijd.

In deze notitie wordt een aantal bestuurlijke strategische uitspraken verbonden met beleidsmatige uitgangspunten voor zowel de vereniging als voor elke school.

De operationalisering van de punten zal op schoolniveau nader uitgewerkt dienen te worden.

3 Zaken die van belang zijn voor de uitwerking van de identiteit van de scholen

3.1 Belangrijke punten op Verenigingsniveau

Allereerst bespreken we een aantal punten, die Verenigingsbreed zijn vastgesteld en dus voor elke school gelden.

3.1.1 De maatschappelijke opdracht van onze scholen

Op 24 juni 2009 is tijdens een Algemene Ledenvergadering van DE VIERMMASTER aan de aanwezige leden een aantal vragen voorgelegd, waarover men in vijf groepen heeft doorgesproken.

Aan de leden is gevraagd om na te gaan, wat zij vooral zien in de huidige maatschappij (waar men zich zorgen over maakt) en in hoeverre de – christelijke – scholen van DE VIERMMASTER daar aandacht aan dienen te besteden. Aan de leden is gevraagd hun bevindingen te formuleren in een advies aan het bestuur.

In het nu volgende nemen we de diverse bevindingen en de besluiten naar aanleiding van de adviezen van de vijf groepen op:

1. *Verlies van waarden en normen*

De leden van de eerste groep constateren een gebrek aan respect in de maatschappij. Er is sprake van verloedering en mensen zijn vooral ik-gericht. Vanuit het christelijk geloof kom je dan automatisch bij de Bijbel uit, waarin een diepere dimensie te lezen valt. De mens is geschapen met een bepaald doel, leeft niet voor zichzelf alleen en ervaart dit in de persoonlijke relatie met God.

Het beleid van het bestuur is om niets af te doen aan de Bijbelse boodschap. Er wordt een duidelijk personeelsbeleid gevoerd en er is zorg voor de opbouw van het team.

2. *Een kind is geen product maar een uniek schepsel*

Kinderen krijgen veel informatie, input en prikkels in deze maatschappij. Vanuit Bijbels oogpunt is het van belang om in het onderwijs het kind te zien met zijn/haar gaven en talenten. Het gaat om de uniciteit van ieder kind. Niet alleen kijken naar het kind dat productief moet zijn.

Het bestuur draagt er zorg voor dat op verantwoorde wijze het beste in het kind naar boven wordt gehaald vanuit de waarden en normen die we op onze christelijke scholen uitdragen. Het is daarbij van belang om:

1. De randvoorwaarden te scheppen;
2. De teamleden erbij te betrekken. Zij dragen dit uit en kunnen door hun persoonlijke relatie met God het kind als uniek schepsel zien.
3. De ouders erbij te betrekken, die het plezierig vinden als hun kind een unieke ontwikkeling in geborgenheid doormaken.

- a. *De God-loze maatschappij.*
- b. *We zien steeds meer invloeden van andere culturen in onze samenleving. De polarisatie neemt toe.*
- c. *We zien de toenemende verschillen tussen arm en rijk en de druk op ons milieu. We zien een*

- d. *verminderende plaats van de kerk/het christelijk geloof in onze samenleving. We zien met zorg de*
- e. *verruwing in onze maatschappij.*
- f. *Voor de scholen van DE VIERMMASTER betekent dit dat we in onze (veranderende) maatschappij*
- g. *respect tonen voor onze medemens, waar mogelijk anderen proberen te helpen en zorg hebben voor*
- h. *ons milieu.*
- i. *Het is onze opdracht om vanuit ons geloof in en vertrouwen op God het werk op de scholen te*
- j. *verrichten. We willen een bijdrage leveren aan een zorgzame samenleving.*

Het is belangrijk om elkaar binnen alle geledingen van de Vereniging te blijven motiveren, inspireren en enthousiasmeren.

3. Het gebrek aan respect

Er is gesproken over de vraag wat dit woord precies inhoudt. Hoe geef je uiting aan respect? We willen hierin op de scholen een actieve houding voorstaan. Het gaat om het woord en om de daad. We zijn bezorgd over de wijze waarop de vrijheid van meningsuiting zich ontwikkelt. We vinden dat er grenzen zijn in wat we tegen de ander kunnen en mogen zeggen. We mogen op de scholen een correcte houding verwachten.

De toenemende ontkerkelijking, de druk op het bijzonder onderwijs, de ontwikkelingen in de politiek en de gejaagdheid in de maatschappij worden als aandachtspunten genoemd.

De media en het internet krijgen steeds meer invloed op de mensen. We moeten ons daarom bewust zijn van de invloed die dit heeft op de maatschappij en daardoor ook op de VIERMMASTER scholen. We voeren daarom personeelsbeleid om gemotiveerd christelijk personeel te werven en te behouden om vanuit de christelijke identiteit antwoorden te kunnen geven op de vragen die er vanuit de veranderende maatschappelijke omgeving op de scholen afkomen. Leerkrachten spelen een belangrijke rol bij het voordoen en voorleven van de wijze waarop we omgaan met de ander en hoe we met respect – misschien is ‘eerbied’ een beter woord – het leven vormgeven.

4. De steeds verder gaande individualisering

In onze maatschappij zien we de dienstbaarheid aan de ander onder druk komen staan door de meer individualistische levenshouding. Er is minder besef voor Gods opdracht in deze wereld gekomen. Op onze scholen zijn steeds meer kinderen die van huis uit niet in de christelijke traditie zijn opgegroeid.

Het is daarom onze opdracht ons te blijven bezinnen over de vraag hoe we in onze tijd vorm en inhoud kunnen geven aan de christelijke identiteit op de scholen. Het bestuur draagt er zorg voor dat er op de scholen zorg is voor de schepping en het rentmeesterschap. Daarnaast is een goede omgang met elkaar tijdens en buiten de lessen op de scholen belangrijk. De school dient een baken van Hoop in deze wereld te zijn. En de scholen geven invulling aan deze opdracht.

Door God op de eerste plaats te stellen, kan de ik-gerichtheid verdwijnen. Het personeel van DE VIERMMASTER heeft hierin een voorbeeldfunctie.

Kortom:

de leden van DE VIERMMASTER maken zich volop zorgen over de ontwikkelingen in de maatschappij, waarbij vooral het verlies van waarden en normen en de toenemende individualisering er uit springen.

Men is hoopvol gestemd over de betekenis die het christelijk geloof en de relatie met God in het leven van mensen persoonlijk kan hebben en daarmee voor een meer menselijke maatschappij. Het is daarbij van groot belang dat het bestuur en de directies zich bewust zijn van het belang van gemotiveerde en geïnspireerde leerkrachten. Door daarop te letten bij selectie en werving maar ook daarna, door leerkrachten blijvend te laten nadenken over de vormgeving van christelijk onderwijs vanuit het geloof.

3.1.2 Het toelatingsbeleid van leerlingen

- k. Een half open protestants-christelijke school kenmerkt zich door een zekere mate van kwetsbaarheid, aangezien niet vanzelfsprekend is dat de ouders en hun kinderen gedurende de jaren dat de kinderen op school zijn het protestants-christelijke karakter zullen ondersteunen. Het enige moment, dat geschikt is om hierover duidelijk te spreken en zonodig afspraken te maken betreft het aanmeldingsgesprek met ouders van een mogelijke leerling. De directeur van de school of degene, die dit gesprek voert, geeft in dat gesprek een duidelijke en heldere schets van de protestants-christelijke profilering van de school. Dit dient uiteraard ondersteund te worden door datgene wat daarover in de Schoolgids en op de website is vermeld. Het bestuur vraagt aan ouders dat ze bij de aanmelding van hun kind een formulier ondertekenen waarin zij aangeven dat ze de grondslag van de Vereniging respecteren. Dit betekent dat ouders die een functie op de school vervullen of gaan vervullen de grondslag van de Vereniging en van de praktische uitwerking op de school respecteren.*
- l. Op schoolniveau wordt hiervoor ook een document vastgelegd. Dit is het houvast voor de scholen. Ouders dienen zich te realiseren wat de consequenties zijn van hun keuze voor de betreffende school, zowel voor wat betreft de waarneembare uitingen van de protestants-christelijke identiteit (godsdienslessen, bidden, zingen, vieringen) als de impliciet aanwezige uitingen. Bij dit laatste denken we aan de wijze waarop de leerkrachten met elkaar en met de leerlingen omgaan. Tevens zijn daarin bepaalde verwachtingen ten aanzien van het gedrag van de leerlingen begrepen, gebaseerd op de door de school gehanteerde waarden en normen. Het bovenstaande betekent daarom dat leerlingen van ouders die de grondslag van de Vereniging en de uitgangspunten/werkwijze van de school niet respecteren en het opgestelde schooldocument voor aanmelding niet willen tekenen door de directeur niet worden toegelaten op de school.
Van alle leerlingen wordt verwacht dat ze de activiteiten die de school organiseert bijwonen, ook al is het een activiteit die op een ander tijdstip dan de reguliere lestijd plaats vindt, bijvoorbeeld een avondactiviteit als de kerstviering.
Er kan door de directie verlof verleend worden aan de ouders van een leerling die een belangrijke godsdienstige activiteit mogelijk maakt.*

Verder zal de school op basis van haar schoolidentiteit bepaalde keuzes maken als het gaat om lesmethoden en boeken en de wijze waarop daarmee wordt omgegaan.

Ten aanzien van de kleding die op school door de ouders en leerlingen wordt gedragen vinden we dat daaruit respect dient te blijken voor de ander: kleding dient niet kwetsend of uitdagend te zijn, of uitdrukking te geven aan een anti-christelijke levenshouding, bijvoorbeeld Gothic. De algemene fatsoensnormen dienen in acht te worden genomen.

Van ouders wordt verwacht dat zij de vermelde zaken zullen respecteren en dat hun kind(eren) aan alle activiteiten volledig zullen deelnemen en zullen meewerken aan de andere genoemde zaken. Het bestuur geeft eventueel vanuit een school een kinderbijbel indien men deze niet heeft.

3.1.3 Het aannamebeleid van personeelsleden

- m. Bij de aanname van nieuwe leerkrachten wordt gevraagd dat zij de grondslag van de Vereniging en deze identiteitsnotitie onderschrijven. Hiermee verklaren zij in te stemmen met de grondslag en deze identiteitsnotitie. Een leerkracht wordt niet benoemd indien deze niet van harte instemt met de grondslag van de Vereniging en deze christelijke identiteit van de Vereniging.*
- n. Van leerkrachten die reeds voor het opstellen van deze identiteitsnotitie zijn benoemd wordt ook d.m.v. een schriftelijke verklaring gevraagd in te stemmen met de grondslag van de Vereniging en deze identiteitsnotitie. Indien dit bezwaarlijk is, wordt gevraagd de grondslag en/of de identiteitsnotitie voor gezien te ondertekenen.*
- o. Per school wordt een "eigen" invulling van de identiteitsnotitie gemaakt. Dit zou tot beperking in het mobiliteitsbeleid kunnen leiden.*

Aanvullend voor het Visnet. - in het grijze deel trekken

- p. Een toekomstige werknemer wordt niet benoemd indien deze niet van harte instemt met de grondslag van de Vereniging en de christelijke identiteitsnotitie van de Vereniging/Het Visnet.*

Aanvullend voor Het Visnet.

Ten aanzien van de opvattingen inzake huwelijk, samenleven en seksualiteit wordt uitgegaan van de Bijbelse visie waarin het huwelijk tussen een man en een vrouw als de enige door God bedoelde en gewilde samenlevingsvorm wordt erkend. Intieme seksuele relaties zijn vanuit deze op de Bijbel gebaseerde visie alleen geoorloofd in de huwelijkse samenleving van een man en een vrouw. De personeelsleden die op Het Visnet werkzaam zijn onderschrijven deze visie in leer en in leven.

Directieleden, leerkrachten en onderwijsondersteunend personeel zijn degenen, die datgene wat aan het papier is toevertrouwd en waarover tijdens studiedagen en personeelsvergaderingen is gesproken in de dagelijkse praktijk waar dienen te maken. Zij vormen immers de brug tussen de formele identiteit in de statuten en de geleefde identiteit op klas- en schoolniveau.

Vooraf leerkrachten zijn voor kinderen een belangrijke identificatiepersoon, waar ze in hun latere leven soms of wellicht vaak aan terug zullen denken. De wijze waarop leerkrachten vorm geven aan de protestants-christelijke identiteit van de school is essentieel. Het wordt van groot belang geacht dat bij het aannemen van personeel een belangrijk onderdeel van de selectie- en wervingsprocedure het toetsen van geschiktheid ten aanzien van dit onderdeel betreft.

Tijdens een gezamenlijke bijeenkomst hebben bestuursleden, directieleden, bouwcoördinatoren en leden van identiteitscommissies gesproken over de vraag wat er op het gebied van het personeelsbeleid geregeld dient te worden op verenigingsniveau en wat tot het schoolniveau gerekend dient te worden.

Uit dit gesprek komen de volgende opmerkingen:

1. Het is van belang om op bestuursniveau een verklaring op te stellen, die personeelsleden bij aanvang van hun dienstverband ondertekenen. Met deze verklaring ondertekent men de grondslag van de vereniging en de uitwerking daarvan in deze notitie. De verklaring kan tijdens

functioneringsgesprekken gebruikt worden als basis voor het gesprek en als een soort wederzijdse toets of het de leerkracht lukt om op een positieve manier vorm te geven aan de (levensbeschouwelijke) identiteit van de school.

2. Het is goed om een aparte competentie voor wat betreft de verwachtingen in het kader van identiteit op te stellen.
3. Van scholen van DE VIERMMASTER wordt verwacht dat zij regelmatig momenten inplannen om je als team te bezinnen op je identiteit. Hoe dit wordt ingevuld is een zaak van de school.
4. Op zich is er al veel gerealiseerd voor DE VIERMMASTER. In de benoemingsprocedure is reeds een aantal duidelijke onderwerpen te herkennen. Wel dient nauwkeuriger beschreven te worden wat de ruimte is voor elke school.
5. Wij verwachten een christelijke levenshouding en levenswandel zoals o.a. beschreven is in Galaten 5 en Exodus 20.
6. Ten aanzien van de kleding die op school en bij gelegenheden waarbij de school wordt vertegenwoordigd door de leerkrachten wordt gedragen vinden we dat daaruit respect dient te blijken voor de ander en dat deze representatief hoort te zijn voor de identiteit van de school.
7. Tijdens een sollicitatiegesprek dienen gerichte vragen gesteld te worden over hoe je als persoon in het leven staat en welke rol je geloof speelt. Elke school dient de ruimte te hebben om een eigen afweging te maken, binnen de gestelde kaders.
8. De directeurs hebben tijdens een overleg uitgesproken dat de volgende benoemingsvoorwaarden een rol dienen te spelen bij selectie en werving van nieuwe personeelsleden:
 - 8.1. Bewust willen werken in het christelijk onderwijs vanuit een protestants-christelijke, Bijbelgetrouwe levensvisie en een eigen geloofsbeleving ('Wie is Christus voor jou?' en de verbinding met de maatschappelijke context)
 - 8.2. Handelingsbekwaam zijn als het gaat om de vormgeving van de christelijke levensvisie
 - 8.3. Kerkelijk actief meelevend-zijn
 - 8.4. Het onderschrijven van de grondslag
 - 8.5. Om kunnen gaan met niet- en randkerkelijke leerlingen en ouders.
9. Tijdens een benoemingsprocedure dient in ieder geval een les godsdienstige vorming door de kandidaat verzorgd te worden.
10. DE VIERMMASTER kan ondersteuning bieden op het gebied van de religieuze ontwikkeling van haar personeelsleden, te denken valt hierbij aan pastorale begeleiding.
11. DE VIERMMASTER kan een 'opfriscursus' verzorgen.
12. Dragende elementen voor DE VIERMMASTER vormen zowel de statuten als 'Geloof, hoop en liefde', zoals eerder besproken. Vervolgens kan aan elke school gevraagd worden hoe men deze elementen vertaalt op schoolniveau en welke ruimte men verwacht.

3.1.4 De brede identiteit in de gesprekscyclus

Ingebed in de gesprekken binnen de gesprekscyclus in het kader van integraal personeelsbeleid (IPB) zal de directeur tevens het onderwerp identiteit aan de orde stellen tijdens functioneringsgesprekken. Het gaat om een open gesprek waarin nagegaan wordt op welke manier de leerkracht mede vorm geeft aan de (brede) christelijke identiteit van de school, wat spreekt haar of hem aan, wat wordt moeilijk gevonden, waar dient aandacht voor te zijn, etc.? Mogelijk dat de eigen geloofsbeleving

daarbij aan de orde komt, doch het onderwerp van gesprek betreft de functionele invulling van de brede christelijke identiteit op de school.

Van belang is dat dit gesprek respectvol en in een veilige sfeer plaatsvindt, waarbij het niet gaat om beoordeling van wat iemand vindt.

Indien nodig zal de directeur of de vereniging van harte ondersteuning aanbieden aan het personeelslid als dit in het gesprek aan de orde komt. Het vormgeven aan de identiteit van de school is een verantwoordelijke taak die veel eist van leerkrachten. Het is van belang dat de leerkracht daarbij niet alleen staat of komt te staan.

Naast dit individuele gesprek met een personeelslid zal het onderwerp identiteit ook regelmatig binnen het gehele team aan de orde gesteld worden (zie par. 3.2.1 – Structureel Overleg over Identiteit).

3.1.5 De kwaliteitskaart Levensbeschouwelijke identiteit

Op de scholen wordt met het kwaliteitszorgsysteem 'Werken met Kwaliteitskaarten' van Cees Bos (WMK) gewerkt. Dit bestaat uit een aantal kwaliteitskaarten die de mogelijkheid geven de gewenste kwaliteit in kaart te brengen en te bewaken. Daarbij dient de verbinding tussen de smalle en brede identiteit van de school tot uitdrukking te komen. Deze kaart wordt (nog) niet gebruikt.

Voor de levensbeschouwelijke identiteit wordt op alle scholen in de gesprekscyclus gebruik gemaakt van de competenties voor het vormgeven aan de levensbeschouwelijke identiteit. Naar aanleiding van het invullen van deze competenties vindt o.a. het gesprek over de identiteit plaats.

3.2 Belangrijke punten op schoolniveau

Elke school van DE VIERMMASTER dient binnen de eigen context vorm te geven aan de hierna te noemen punten, die in onderlinge samenhang gelezen dienen te worden. Wanneer er op een school afspraken zijn gemaakt dan betekent dit dat iedereen die bij de school betrokken is, leerkracht, leerling en ouder, zich hieraan conformeert. Dit geldt ook voor de afspraken die t.a.v. de christelijke identiteit in deze bestuursnotitie zijn vastgelegd, maar ook in de notitie identiteit op schoolniveau. In de school moet er op alle beleidsterreinen toegezien worden op de borging van een goede doorgaande lijn, in alle groepen van de school.

Een goede communicatie van de afspraken en transparantie van het beleid zijn voorwaarden voor de borging van het opgestelde beleid.

Procedure

Het bestuur ontvangt de schoolgebonden identiteitsnotitie van de directeur van de school en toetst deze aan de kaderstellende identiteitsnotitie op Verenigingsniveau.

Na een positieve toetsing neemt het bestuur een voorgenomen besluit en legt daarna de notitie voor instemming voor aan de MR. Namens het bestuur is de directeur hiervoor gemandateerd. Is er geen positieve toetsing dan volgt er overleg tussen bestuur en de directie van de school en kan de notitie gewijzigd/aangevuld worden.

De schoolgebonden identiteitsnotitie heeft instemming van het ouderdeel van de MR nodig.

Na verkregen instemming van de MR stelt het bestuur de schoolgebonden identiteitsnotitie definitief vast. Het bovenstaande geldt ook voor wijzigingsvoorstellen die door de directie ingediend worden.

3.2.1 Levensbeschouwelijke identiteit

Het eerste onderdeel betreft de levensbeschouwelijke identiteit. Deze komt het meest duidelijk tot uiting in het vak godsdienstige vorming, het bidden, zingen en vieren. Daarnaast dient er een

onderlinge relatie te zijn met andere activiteiten van de school, zoals deze o.a. onder de pedagogische en onderwijskundige identiteit worden genoemd.

Structureel Overleg over Identiteit

Om identiteit in de loop der jaren goed in beeld te krijgen en te houden is het van belang dat elke school vormgeeft aan een regelmatig terugkerend overleg over de identiteit. Daarbij is het niet de bedoeling dat dit overleg zich uitsluitend bezighoudt met de grondslag van de school of de godsdienstige, c.q. levensbeschouwelijke aspecten. Het dient de brede identiteit te betreffen. Dit identiteitsoverleg dient zowel op bestuurs-, directie- als schoolniveau plaats te vinden. Daarnaast is het mogelijk om identiteitsoverleg te hebben tussen de verschillende geledingen in de organisatie. Identiteitsoverleg gaat over de voortdurende reflectie op al het denken en doen in, van en over de school: niets uitgezonderd en ook niets meer bijzonder dan andere zaken.

Deze reflectie vindt plaats op de volgende vragen:

1. Hoe het schoolteam als professionals de school wil vormgeven.
2. Hoe ouders de school zien of graag willen hebben.
3. Hoe derden (de overheid bijv.) de school zien in stad, dorp, buurt en wijk.

In een dergelijk overleg gaat het erom een verbinding te maken tussen:

1. wat je als professional aan verwachtingen (vanuit de opleiding en van elders) en visie voor nieuwe benaderingen hebt en
2. wat je als persoon aan opvattingen en ervaringen (soms ingrijpende) hebt.

Voor een vruchtbaar identiteitsoverleg zijn de volgende voorwaarden van belang:

1. een open sfeer
2. vertrouwen
3. basisveiligheid
4. respect voor ieders eigenheid en talenten en ook rekening houdend met elkaars 'zwakke kanten'
5. ontmoeting met elkaar
6. verantwoordelijkheidsgevoel voor jezelf, voor de ander en voor de samenleving
7. het besef dat alles in de school gericht is op de persoonsvorming van iedere leerling.

Op scholen van DE VIERMMASTER vindt minimaal eenmaal per jaar een dergelijk identiteitsoverleg plaats. De directeuren doen van de resultaten van dit overleg/gesprek verslag in de managementrapportage.

Kerdoelen Godsdienstige Vorming

Van elke school wordt verwacht dat deze op basis van de voorbeeld kerndoelen Godsdienstige Vorming primair onderwijs uiterlijk op 1 augustus 2010 komt tot een eigen beschrijving in het Schoolplan van de kerndoelen die de school bij dit vak voor ogen heeft. In 1999 zijn door de toenmalige Nederlands Protestants Christelijke Schoolraad voor dit vak twaalf richtinggevende kerndoelen opgesteld.

De godsdienstmethode

Op de scholen van DE VIERMMASTER wordt methodisch aandacht besteed aan godsdienstige vorming. Deze dient aan te sluiten bij de door de school vastgestelde kerndoelen godsdienstige vorming. Een dergelijke methode is een hulpmiddel in de vormgeving van het godsdienstonderwijs. De

persoon van de leerkracht is belangrijk bij godsdienstige vorming. Hij of zij maakt keuzes op basis van de eigen waarden. Het dient wel aan te sluiten bij het vertelrooster dat elke school heeft en dat gehanteerd wordt. Het vertellen van Bijbelverhalen is een belangrijke uiting van de levensbeschouwelijke identiteit van onze scholen en daar wordt dan ook veel belang aan gehecht. Ook wordt belang gehecht aan de behandeling van kerkgeschiedenis en kernpunten uit de christelijke traditie in de hoogste groepen van de school.

Het gebruik van de Bijbel

Op Het Visnet worden in groep 1-8 Bijbelverhalen verteld. We hanteren hiervoor de methode Startpunt. Dagelijks wordt ongeveer een half uur besteed aan godsdienstige vorming: in de bovenbouw de psalm van de week; op andere dagen een Bijbelverhaal (volgens een rooster), verwerking of een zendingsverhaal. Ook de jongere leerlingen horen dagelijks iets uit de Bijbel of maken een verwerking.

We vinden het van belang, dat kinderen bekend raken met de (taal van de) Bijbel als bron van het christelijk geloof.

Aan het eind van groep 8 krijgen de leerlingen tevens een *Bijbel*⁵ als afscheidsgeschenk namens het bestuur aangeboden. Deze bijbel hebben ze in de loop van 8 als ontvangen. Deze Bijbels worden tijdens de lessen gebruikt.

Het gebed

Het gebed heeft op de scholen van DE VIERMMASTER een belangrijke plaats. Kinderen leren wat bidden is en hoe ze persoonlijk in gesprek kunnen zijn met God. De kinderen worden actief bij het gebed betrokken.

Op Het Visnet wordt er aan het begin van de schooldag met de kinderen gebeden en gezongen. Aan het eind van de schooldag wordt er gebeden en (soms) gezongen.

De gebedsgroep

Als ouders het initiatief nemen, zoals op sommige scholen gebeurt, om door middel van gebed het werk van het protestants-christelijk onderwijs op onze scholen te ondersteunen, wordt dat van groot belang gevonden.

Deze gebedsgroep is er niet voor om bepaalde (levensbeschouwelijke) onderwerpen die de school betreffen aan de orde te stellen. Wel kan deze gebedsgroep als klankbord fungeren voor de directeur.

Aanvullend voor Het Visnet.

Het Visnet heeft een schoolcommissie.

De schoolcommissie vertegenwoordigt de leden van VPCO De Viermaster die zich betrokken voelen bij Het Visnet.

De belangrijkste functies van de schoolcommissie zijn:

- meedenken in het 'levend houden' van de identiteit van de school.
- klankbordgroep en adviesorgaan voor directeur.
- adviserend aan het algemeen bestuur.

⁵ De leerlingen mogen een keuze maken uit een aantal Bijbels. (Statenvertaling, Herziene Statenvertaling, Nieuwe Vertaling (editie NBG 1951), De Nieuwe Bijbelvertaling (2004) of de Nieuwe Bijbelvertaling (2004) in uitvoering van de Jongerenbijbel.

Het zingen van liederen

Van elke school wordt verwacht dat men beleid maakt inzake het aanleren van Psalmen en andere christelijke liederen. Dat kunnen liederen zijn uit o.a. de 150 psalmen of uit andere liedbundels. De school streeft er naar om verschillende soorten liederen aan te bieden.

Aanvullend voor Het Visnet.

We hanteren op school de Statenvertaling (Tukkereditie) en de herziene Statenvertaling. Aan de leerlingen worden psalmen en geestelijke liederen geleerd. Er wordt een jaarrooster voor het leren van psalmen gehanteerd. Dit psalmrooster wordt doorgegeven aan de Hersteld Hervormde Kerk en de Protestantse Kerk in Nederland in Elst. Het jaarrooster wordt op de website van school geplaatst en er wordt een link geplaatst waar de teksten gedownload kunnen worden. Voor het psalmzingen gebruiken we de berijming van 1773. Er wordt ritmisch gezongen. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van verschillende bundels met geestelijke liederen. Aan kleuters worden incidenteel psalmen geleerd. De groepen 3 en 4 leren per veertien dagen een psalm. De groepen 5 t/m 8 leren in principe wekelijks een psalm.

Het vieren

In december vieren we het Kerstfeest. Met Pasen of Pinksteren hebben we een sing-in met de kinderen. Bij de vieringen van Kerst, Goede Vrijdag, Pasen, Hemelvaart en Pinksteren staat altijd het Evangelie centraal. We gaan er van uit dat alle leerlingen aan de vieringen deelnemen.

Aanvullend voor het Visnet.

Gedurende de kersttijd wordt de school versierd met kransen/ornamenten. Met Pasen hanteren we een soortgelijke regel. Kerstmannen en paashazen e.d. horen niet binnen Het Visnet.

De omgang met andere godsdiensten

Basisscholen kunnen een belangrijke maatschappelijke verantwoordelijkheid waarmaken als het gaat om het scheppen van goede contacten tussen kinderen van diverse culturen. Aangezien de situaties van de scholen van DE VIERMASTER verschillend zijn, dient ten aanzien van dit punt schoolbeleid geformuleerd te worden dat past bij de school.

- q. *Het gaat daarbij in ieder geval om het overdragen van kennis van andere godsdiensten. Dit is voor onze scholen niet alleen een wettelijke verplichting in het kader van het vak geestelijke stromingen. We vinden het ook van belang om kinderen, zeker in de bovenbouw, informatie te geven over andere godsdiensten en culturen. Het uitgangspunt hierbij is het geloof in Christus. Het christelijk geloof is exclusief van karakter (Hand. 4:12).*

Het deelnemen aan acties voor hulporganisaties

Op de scholen van DE VIERMASTER wordt zichtbaar gemaakt dat er zorg is voor andere mensen op deze wereld die in mindere omstandigheden leven. Op elke school wordt daartoe op een actieve manier vorm gegeven door middel van acties van hulporganisaties, het sponsoren van een adoptiekind, e.d. Door de scholen wordt beleid geformuleerd op welke wijze de school zich op dit punt maatschappelijk kan onderscheiden (zie ook par. 3.1.1).

Het deelnemen aan acties voor het milieu

Op de scholen van DE VIERMMASTER wordt zichtbaar gemaakt dat er zorg is voor het milieu. Op elke school wordt daartoe op een actieve manier vorm gegeven aan acties. Tevens wordt door de scholen beleid geformuleerd op welke wijze de school zich maatschappelijk kan onderscheiden.

Het deelnemen aan buitenschoolse activiteiten

Op de scholen van DE VIERMMASTER wordt er zorg voor gedragen dat kinderen, leerkrachten en ouders ook bij buitenschoolse activiteiten, bijv. sportdag, wandelvierdaagse, schoolkamp enz., zich in de lijn van deze notitie gedragen.

Aanvullend voor Het Visnet.

Er vindt wekelijks in het schoolteam een Bijbelse weekopening plaats.

Pedagogische identiteit

Als naar het eigene van de identiteit van protestants-christelijke scholen wordt gevraagd, zal er bijna altijd worden verwezen naar de wijze waarop men in de school met elkaar omgaat: leerkrachten onderling, leerkrachten met leerlingen, leerlingen onderling en met ouders.

Wat precies het kenmerkende is, vraagt een nadere beschouwing op schoolniveau.

Het pedagogisch klimaat en de wijze van omgang met elkaar

Op de scholen van DE VIERMMASTER wordt beseft dat de wijze waarop iedereen binnen de school met elkaar omgaat een belangrijke uiting is van de protestants-christelijke identiteit van de school. Het naar elkaar omzien en zorg dragen voor elkaar vormen voor ons belangrijke aandachtspunten. Elke school formuleert op basis van deze uitgangspunten de criteria waaraan het schoolklimaat dient te voldoen.

Waarden en normen

Veel ouders kiezen onze scholen vanwege het feit dat zij de waarden en normen op onze scholen waarderen in de opvoeding, c.q. vorming van hun kinderen. Het is echter niet altijd duidelijk welke waarden en normen men van belang acht, terwijl ook het verschil tussen beide termen niet voor iedereen helder is. Daarom is het noodzakelijk dat elke school nagaat welke waarden en normen men op de school wil voorleven met het doel dat kinderen zich deze zullen toe-eigenen. Allereerst is het daartoe nodig dat er helderheid bestaat over de kernwaarden.

Vanuit deze kernwaarden kunnen schoolspecifieke waarden worden beschreven en normen worden gesteld.

Over waarden en normen wordt in de literatuur o.a. het volgende gezegd⁶:

- waarden zijn oordelen gebaseerd op een idee over wat goed en slecht is;
- normen zijn in regels vastgelegde waarden.

Waarden zijn in het algemeen te vertalen in drie clusters van opvoedingsdoelen, t.w.:

1. aanpassing en disciplineren (bijv. gehoorzaamheid, goede manieren, e.d.)
2. zelfstandigheid en kritische meningsvorming (bijv. eigen mening hebben, e.d.)
3. sociale betrokkenheid (bijv. rekening houden met anderen, respect, e.d.)

⁶ Zie: Veugelers, W.M.M.H. (2003). *Waarden en normen in het onderwijs*. Utrecht: Universiteit voor Humanistiek.

Scholen dienen zich bewust te zijn van de accenten die zij zich stellen, mede in het kader van de aandacht voor burgerschapsvorming. De vorming van kinderen zal anders zijn afhankelijk van het gekozen accent: of je kinderen leert vooral gehoorzaam te zijn (1) is anders dan wanneer je ze stimuleert vooral voor zichzelf op te komen (2) of leert om juist rekening te houden met anderen (3).

De veilige school

Kinderen, personeelsleden en ouders dienen zich veilig te voelen op school. Wij staan een sfeer van geborgenheid voor. De scholen van DE VIERMMASTER nemen maatregelen om geweld, pesten en seksuele intimidatie tegen te gaan en te voorkomen.

3.2.2 De onderwijskundige identiteit

De manier waarop het onderwijs georganiseerd is, zegt veel over de identiteit van de school: wordt er klassikaal of meer individueel onderwijs gegeven? Op basis van welke criteria vindt de keuze van een nieuwe methode plaats en hoe onderhoudt de school zijn relaties in de wijk waarin hij staat?

Dit soort zaken vormen aandachtspunten voor dit aspect van de identiteit van een school. In deze paragraaf zal slechts een aantal zaken worden aangetipt, aangezien de onderwijskundige vormgeving van de school in andere documenten uitgebreider wordt besproken of aan de orde komt.

De vormgeving van het onderwijskundig proces: De zorg voor elke leerling

Op de scholen van DE VIERMMASTER wordt elke leerling als een uniek schepsel van God gezien. Dit betekent dat er door de school met zorg wordt omgegaan met de leerlingen. Dit houdt bijvoorbeeld in dat kinderen die extra zorg nodig hebben, daar recht op hebben en die zorg ook krijgen. Elke school formuleert daartoe een zorgbeleid.

De scholen van DE VIERMMASTER zien het als een kans om hun protestants-christelijke identiteit te laten blijken in de vormgeving van de zorgplicht voor scholen. We laten ons daarbij leiden door wat we in de Bergrede lezen over 'Meer dan het gewone'-doen. Goede zorg aan kinderen dient elke school te geven. Van onze protestants-christelijke scholen verwachten we dat ze net een stapje verder gaan. Hierover zal binnen elke school verder aandacht gegeven dienen te worden. Waar mogelijk wordt samengewerkt met andere – christelijke – organisaties om de zorg voor de leerling te versterken.

De keuze van methoden en lesmateriaal

Bij de keuze van nieuwe methoden wordt rekening gehouden met de levensbeschouwelijke en pedagogische uitgangspunten van de school. Alles wat er in de wereld gebeurt, komt de school binnen. De scholen van DE VIERMMASTER vinden het daarom van belang dat de kinderen daarmee om leren gaan. Wel zullen de scholen alert zijn op wat er de school binnenkomt via internet en door kinder- en leerboeken. Lesmethoden en leermiddelen worden beoordeeld op verantwoord gebruik binnen de christelijke identiteit van de Vereniging/de school.

Steeds zal de vraag gesteld worden of deze zaken passen binnen het pedagogisch klimaat van de school, waarbij vooral gelet wordt of bepaalde zaken het kind kunnen beschadigen.

Voor zover het de verantwoordelijkheid van de school betreft zal er extra alertheid bestaan om lesmateriaal te beoordelen op het voorkomen van bijv. occulte en magische onderwerpen. Tevens zal gelet worden op het taalgebruik in het lesmateriaal.

Tot slot is van belang dat kinderen geleerd wordt om kritisch om te gaan met al datgene wat zij onder ogen zien. De school heeft hierin een belangrijke taak.

Aanvullend voor het Visnet.

In de Sinterklaastijd wordt Sinterklaas wel 'gevierd', maar komt Sinterklaas niet op school. (De leerlingen mogen wel als Zwarte Piet verkleed op school komen).

Relatie tussen de school en de omgeving, waaronder de kerk

Een protestants-christelijke school staat niet op zichzelf. De school heeft een plaats in de omgeving van de school (wijk, buurt). Elke school zal daarom invloed ondervinden van de omgeving, waarin de school staat. Daarnaast dient de school een eigen inbreng en visie te hebben om vanuit de eigen levensbeschouwelijke identiteit deze omgeving positief te kunnen beïnvloeden.

Passend bij de specifieke situatie van de verschillende scholen van DE VIERMATER worden er soms scholendiensten of themadiensten met de kerk georganiseerd of wordt er op Bid- of Dankdag samengewerkt met plaatselijke gemeenten⁷.

4. Tot slot

We spreken de wens uit, dat deze notitie aan zijn bedoeling zal beantwoorden, namelijk het bieden van een kader voor de uitwerking van de brede identiteit op onze scholen. We wensen de directieleden, de schoolteams en de individuele personeelsleden veel energie en bovenal Gods zegen toe om het dagelijks uitvoeren van al het besprokene waar te maken.

Besturenraad

centrum voor
christelijk onderwijs

Het opstellen van deze identiteitsnotitie heeft plaatsgevonden

*onder begeleiding van de
Besturenraad te Voorburg
Adviseur: Dick den Bakker*

⁷ Het Visnet oriënteert zich op dit moment om samen met de plaatselijke kerken diensten te organiseren voor de leerlingen. Bijvoorbeeld bij de start van het cursusjaar.

5 Bijlage Begripsomschrijving

Onderschrijven en respecteren van de grondslag en de identiteit
Wat betekenen deze begrippen concreet?

1. Onderschrijven van de grondslag

Het eens zijn met, het instemmen met, de grondslag van de Vereniging door het plaatsen van een handtekening onder een daarvoor opgestelde verklaring.

2. Onderschrijven van de identiteit

Het eens zijn met, het instemmen met, de grondslag van de Vereniging door het plaatsen van een handtekening onder een daarvoor opgestelde verklaring.

3. Respecteren van de grondslag

Het in ere houden van de grondslag. In het gedrag rekening houden met deze grondslag. Dit gebeurt door het tekenen van een daarvoor opgestelde verklaring.

4. Respecteren van de identiteit

In het gedrag rekening houden met de identiteit van de Vereniging. Dit betekent voor ouders/verzorgers het tekenen van een daarvoor opgestelde verklaring.

Wanneer vindt het respecteren of onderschrijven van de grondslag van de vereniging of identiteitsnotitie plaats?

	Grondslag		Identiteit Vereniging	
	onderschrijven	respecteren	onderschrijven	respecteren
Personeel benoemd voor vaststelling	X			X
Personeel benoemd na vaststelling	X		X	
Bestuursleden	X		X	
Ouders		X		X
Leden (G)MR*		X		X
Leden ouderraad*		X		X
Leden van een schoolcommissie	X		X	
Studenten/stagiaires		X		X
Leerlingen				X

* Opmerking over de (G)MR leden en leden van de ouderraad

In de (G)MR hebben ouders zitting die de grondslag van de Vereniging en deze identiteitsnotitie respecteren. Bij de aanmelding van hun kind(eren) is dit in een schriftelijke verklaring vastgelegd. Zie ook paragraaf 3.1.2.

De inspraak van ouders/verzorgers en leerkrachten is geregeld door middel van een daarvoor nog op te stellen beleidsdocument, communicatielijnen in VPCO De Viermaster.

Vastgesteld in team	12-09-2011
Voorgenomen besluit bestuur	14-09-2011
MR	26-09-2011
Vastgesteld door bestuur	